Ομιλία εις την Δ' Κυριακήν των Νηστειών (1965) (Αγ. Ιουστίνος Πόποβιτς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 1 Απριλίου, 2011

Κυριακή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος!

Γιατί ἡ Ἐκκλησία τοποθετεῖ αὐτόν τόν Ἅγιο στό μέσον τῆς νηστείας, ὡσάν τήν πιό ἅγια εἰκόνα, ὥστε νά ἀτενίζουν ὅλοι σέ Αὐτόν;

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος. Ποιός εἶναι αὐτός;

Εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἐβίωσε καί ἔγραψε τήν Κλίμακα τοῦ Παραδείσου, πού ἐβίωσε τήν ἀνάβασι τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν κόλασι μέχρι τόν Οὐρανό, μέχρι τόν Παράδεισο. Αὐτός ἐβίωσε τήν κλίμακα ἀπό τήν γῆ μέχρι τόν Οὐρανό, τήν κλίμακα πού ἐκτείνεται ἀπό τόν πυθμένα τῆς κολάσεως τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τήν κορυφή τοῦ παραδείσου. Ἐβίωσε καί ἔγραψε. Ἄνθρωπος πολύ μορφωμένος, πολύ σπουδαγμένος. Ἄνθρωπος πού ὡδήγησε τήν ψυχή του εἰς τάς ὁδούς τοῦ Χριστοῦ, πού τήν ὡδήγησε ὁλόκληρη ἀπό τήν κόλασι στόν παράδεισο, ἀπό τόν διάβολο στόν Θεό, ἀπό τήν ἁμαρτία στήν ἀναμαρτησία, καί πού θεόσοφα μᾶς περιέγραψε ὅλη αὐτή τήν πορεία, τί δηλαδή βιώνει ὁ ἄνθρωπος πολεμώντας μέ τόν κάθε διάβολο πού βρίσκεται πίσω ἀπό τήν ἁμαρτία.

Μέ τήν ἁμαρτία μᾶς πολεμάει ὁ διάβολος, καί μένα καί σένα, ἀδελφέ μου καί ἀδελφή μου. Σέ πολεμάει μέ κάθε ἁμαρτία. Μήν ἀπατᾶσαι, μή νομίζῃς πώς κάποια μικρή καί ἀσθενής δύναμις σοῦ ἐπιτίθεται. Ὄχι! Αὐτός σοῦ ἐπιτίθεται! Ἀκόμη κι’ ἄν εἶναι ἕνας ρυπαρός λογισμός, μόνο λογισμός, γνώριζε ὅτι αὐτός ὁρμᾶ κατεπάνω σου. Λογισμός ὑπερηφανείας, κακῆς ἐπιθυμίας, φιλαργυρίας,... ἕνα ἀναρίθμητο πλῆθος λογισμῶν ἔρχεται κατεπάνω σου ἀπό ὅλες τίς πλευρές. Καί σύ, τί εἶσαι ἐσύ;
Ὤ, Κλίμακα τοῦ Παραδείσου! Πῶς, πάτερ Ἰωάννη, μπόρεσες νά στήσῃς αὐτή τήν κλίμακα τοῦ Παραδείσου ἀνάμεσα στήν γῆ καί στόν Οὐρανό; Δέν τήν ἔσχισαν οἱ δαίμονες, δέν τήν ἔκοψαν, δέν τήν ἔσπασαν; Ὄχι!... Ἡ νηστεία του ἦταν μιά φλόγα, μιά φωτιά, μιά πυρκαϊά. Ποιός διάβολος θά τήν ἄντεχε; Ὅλοι ἔφυγαν

πανικοβλημένοι, ὅλοι οἱ δαίμονες ἔφυγαν κινηγημένοι ἀπό τήν ἔνδοξη καί θεία του προσευχή, ὅλοι οἱ δαίμονες ἔφυγαν τρομοκρατημένοι ἀπό τήν νηστεία του, ὅλοι οἱ δαίμονες ἐξαφανίσθηκαν ἀπό τήν πύρινη, τήν φλογερή, προσευχή του.

Ἡ Κλίμακα τοῦ Παραδείσου!

Τί εἶναι αὐτή; Εἶναι οἱ ἅγιες ἀρετές, οἱ ἅγιες εὐαγγελικές ἀρετές: ἡ ταπείνωσις, ἡ πίστις, ἡ νηστεία, ἡ πραότης, ἡ ὑπομονή, ἡ ἀγαθότης, ἡ καλωσύνη, ἡ εὐσπλαχνία, ἡ φιλαλήθεια, ἡ ἀγάπη στόν Χριστό, ἡ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ, τά παθήματα χάριν τοῦ Χριστοῦ. Αὐτές καί ἄλλες πολλές ἅγιες καινοδιαθηκικές ἀρετές. Κάθε ἐντολή τοῦ Χριστοῦ, ἀδελφοί μου· αὐτό εἶναι ἀρετή. Τήν τηρεῖς; Τήν ἐφαρμόζεις; Π.χ. τήν ἐντολή του περί νηστείας τήν τηρεῖς, τήν ἐφαρμόζεις; Ἡ νηστεία εἶναι ἁγία ἀρετή, εἶναι σκαλοπάτι τῆς κλίμακος ἀπό τήν γῆ στόν Οὐρανό. Ἡ νηστεία, ἡ εὐλογημένη νηστεία, ὅπως καί ὅλη ἡ κλίμακα ἀπό τήν γῆ στόν Οὐρανό.

Κάθε ἀρετή εἶναι ἕνας μικρός παράδεισος. Κάθε ἀρετή τρέφει τήν ψυχή σου, τήν κάνει μακαρία, κατεβάζει στήν ψυχή σου θεία, οὐράνια ἀνάπαυσι. Κάθε ἀρετή εἶναι ἕνα χρυσό καί διαμαντένιο σκαλοπάτι στήν κλίμακα τῆς σωτηρίας σου, στήν κλίμακα πού ἑνώνει τήν γῆ μέ τόν Οὐρανό, πού ἐκτείνεται ἀπό τήν δική σου κόλασι μέχρι τόν δικό σου παράδεισο. Γι’ αὐτό καμμία ἀπό αὐτές δέν εἶναι ποτέ μόνη της. Ἡ πίστις στόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό δέν εἶναι ποτέ μόνη της. Ἐκδηλώνεται μέ τήν προσευχή, μέ τήν νηστεία, μέ τήν ἐλεημοσύνη, μέ τήν ταπείνωσι, μέ τά παθήματα χάριν τοῦ πλησίον. Ὄχι μόνο ἐκδηλώνεται ἀλλά καί ζῆ κάθε ἀρετή, ἐπειδή ὑπάρχει ἡ ἄλλη ἀρετή. Ἡ πίστις ζῆ μέ τήν προσευχή, ἡ προσευχή ζῆ μέ τήν νηστεία, ἡ νηστεία τρέφεται μέ τήν προσευχή, ἡ νηστεία τρέφεται μέ τήν ἀγάπη, ἡ ἀγάπη τρέφεται μέ τήν εὐσπλαχνία. Ἔτσι κάθε ἀρετή ζῆ διά τῆς ἄλλης. Καί ὅταν μία ἀρετή κατοικήσῃ στήν ψυχή σου, ὅλες οἱ ἄλλες θά ἀκολουθήσουν, ὅλες σιγά-σιγά ἀπό αὐτήν θά προέλθουν καί θά ἀναπτυχθοῦν δι’ αὐτῆς καί μαζί μέ αὐτήν.

Ναί, ἡ κλίμακα τοῦ Παραδείσου ἐξαρτᾶται ἀπό σένα. Πές ὅτι νηστεύω μέ φόβο Θεοῦ, μέ εὐλάβεια, μέ πένθος, μέ δάκρυα. Μετά ὅμως τά παρατάω. Νά, ἄρχισα νά κτίζω τήν κλίμακα καί ἐγώ ὁ ἴδιος τήν γκρέμισα, τήν ἔσπασα. Ἐσύ πάλι, ἐσύ, νηστεύεις συχνά, ἐγκρατεύεσαι ἀπό κάθε σωματική τροφή. Ἀλλά νά, τόν καιρό τῆς νηστείας ἀφήνεις νά κατοικήσῃ στήν ψυχή σου ἡ ἁμαρτία, νά σπείρωνται στήν ψυχή σου διάφοροι ἀκάθαρτοι λογισμοί, ἐπιθυμίες. Σέ σένα ἀνήκει νά τούς διώχνῃς ἀμέσως μακρυά σου μέ τήν προσευχή, τό πένθος, τήν ἀνάγνωσι ἤ μέ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἄσκησι. Ἀλλά, ἄν ἐσύ, ἐνῶ νηστεύῃς σωματικῶς, τρέφῃς τήν ψυχή σου μέ κάποια ἁμαρτία ἤ μέ κάποιο κρυφό πάθος, νά! ἐσύ, ἐνῶ ἀρχίζῃς νά χτίζῃς ἕνα-ἕνα τά σκαλοπάτια τῆς νηστείας ἀπό τήν γῆ πρός τόν Οὐρανό, ἐσύ ὁ ἴδιος πάλι τά γκρεμίζεις, τά καταστρέφεις.

Ἡ νηστεία ἀπαιτεῖ εὐσπλαχνία, ταπείνωσι, πραότητα. Ὅλα αὐτά πᾶνε μαζί. Εἶναι σάν ἕνα συνεργεῖο οἰκοδόμων, τῶν ὁποίων ἀρχηγός εἶναι ἡ προσευχή. Αὐτή εἶναι ὁ

ἀρχιμάστορας, ὁ ἀρχιτέκτονας, ὁ ἀρχιμηχανικός τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς, τῶν πνευματικῶν μας ἐφέσεων, τῆς κλίμακος πού θά στήσουμε μεταξύ γῆς καί Οὐρανοῦ. Ἡ προσευχή κατέχει τήν πρώτη θέσι. Ὅταν ἡ προσευχή ἐγκατασταθῇ στήν καρδιά σου καί αὐτή φλέγεται ἀπό ἀδιάλειπτη δίψα γιά τόν Κύριο, ὅταν Αὐτόν συνέχεια βλέπει, Αὐτόν συνέχεια αἰσθάνεται, τότε μέ τήν προσευχή εἰσάγεις στήν ψυχή σου ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές. Τότε ὁ μηχανικός (ἡ προσευχή) ἔχει ἄριστους τεχνίτες, κτίζει γρήγορα-γρήγορα θαυμάσιες κλίμακες ἀπό τήν γῆ μέχρι τόν Οὐρανό, τίς κλίμακες τῶν σταδιακῶν σου ἀναβάσεων πρός τόν Θεό, πρός τήν τελειότητά Του. Ὅταν ἔχῃς δύναμι, δυνατή προσευχή, τότε καμμία νηστεία δέν θά σοῦ εἶναι δύσκολη, τότε καμμία ἀγάπη δέν θά σοῦ εἶναι ἀδύνατη. Ἁγία εὐαγγελική ἀγάπη!

Ἡ προσευχή ἁγιάζει τά πάντα μέσα σου, τήν κάθε ἄσκησί σου, τόν κάθε λογισμό σου, τήν κάθε αἴσθησί σου, τήν κάθε διάθεσί σου. Προσευχή! Δύναμις θεϊκή, τήν ὁποία μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος γιά νά ἁγιάζουμε ὁ,τιδήποτε ἐναγές μέσα μας, στήν ψυχή μας. Ἡ προσευχή σέ ἑνώνει μέ τόν Πανεύσπλαχνο Κύριο, καί Αὐτός ἐκχέει μέσα στήν καρδιά σου τήν συμπάθεια γιά κάθε ἄνθρωπο, γιά τόν ἁμαρτωλό, γιά τόν ἀδελφό πού εἶναι ἀδύναμος ὅπως καί σύ, πού πέφτει ὅπως καί σύ, ἀλλά καί πού μπορεῖ νά σηκωθῇ ὅπως καί σύ· πού τοῦ χρειάζεται ὅμως ἡ δική σου βοήθεια, ἡ ἀδελφική σου βοήθεια, ἡ προσευχητική σου βοήθεια, ἡ ἐκκλησιαστική σου βοήθεια. Τότε, ὅταν δώσῃς βοήθεια, χωρίς ἀμφιβολία θά κτίσῃς τήν δική σου κλίμακα, τήν κλίμακα πού ὁδηγεῖ ἀπό τήν κόλασί σου στόν παράδεισό σου· τότε, μέ βεβαιότητα στήν καρδιά θά ἀνεβαίνῃς ἀπό σκαλοπάτι σέ σκαλοπάτι, ἀπό ἀρετή σέ ἀρετή, καί θά φθάσῃς ἔτσι στήν κορυφή τῆς κλίμακος, στόν Οὐρανό, θά ἀποβιβασθῇς στόν Οὐρανό, θά ἀποβιβασθῇς στόν οὐράνιο Παράδεισο.

Ὅλα τά ἔχουμε, καί σύ καί ἐγώ: ἐννέα Μακαρισμοί, ἐννέα ἅγιες εὐαγγελικές ἀρετές. Αὐτό εἶναι τό εὐαγγέλιο τῆς νηστείας, τό εὐαγγέλιο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος. Ἀρετές, ἀδελφοί, μεγάλες ἀρετές. Τίς δύσκολες ἀσκήσεις τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς ταπεινώσεως, ὁ Κύριος τίς παρουσίασε ὡς Μακαρισμούς. Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν (Ματθ. ε΄ 3)...

Ἡ ταπείνωσις! Αὐτή εἶναι ἡ ἀρχή τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, αὐτή εἶναι ἡ ἀρχή τῆς πίστεώς μας, αὐτή εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἀρετῆς μας, αὐτή εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἀναβάσεώς μας πρός τόν Οὐρανό, αὐτή εἶναι τό θεμέλιο τῆς κλίμακός μας. Κύριε, ἐγώ εἶμαι ἕνα τίποτα, Ἐσύ εἶσαι τό πᾶν! Ἐγώ τίποτα, Ἐσύ τό πᾶν! Ὁ νοῦς μου εἶναι τίποτα μπροστά στόν δικό Σου Νοῦ, τό πνεῦμα μου εἶναι τίποτα μπροστά στό Πνεῦμα Σου, ἡ καρδιά μου, ἡ γνῶσις μου... ὤ! τίποτα, τίποτα, μπροστά στήν γνῶσι Σου Κύριε! Ἐγώ, ἐγώ, μηδέν, μηδέν... καί πίσω ἀπό αὐτό ἀναρίθμητα ἄλλα μηδενικά. Αὐτό εἶμαι ἐγώ μπροστά Σου, Κύριε.

Ἡ ταπείνωσις! Αὐτή εἶναι ἡ πρώτη ἁγία ἀρετή, ἡ πρώτη χριστιανική ἀρετή. Ὅλα

ἀρχίζουν ἀπό αὐτήν...

Ἀλλά οἱ Χριστιανοί αὐτοῦ τοῦ κόσμου, πού οἰκοδομοῦμε τήν κλίμακα τῆς σωτηρίας μας, πάντοτε κινδυνεύουμε ἀπό τίς ἀκάθαρτες δυνάμεις. Ποιές εἶναι αὐτές; Οἱ ἁμαρτίες, οἱ ἁμαρτίες μας, τά πάθη μας. Καί πίσω ἀπό αὐτές ὁ διάβολος, ... Ὅπως οἱ ἅγιες ἀρετές οἰκοδομοῦν τήν οὐράνια κλίμακα μεταξύ Οὐρανοῦ καί γῆς, ἔτσι καί οἱ ἁμαρτίες μας φτιάχνουν μία σκάλα γιά τήν κόλασι. Κάθε ἁμαρτία. Ἄν ὑπάρχουν ἁμαρτίες στήν ψυχή σου, πρόσεχε! Ἄν κρατᾶς μῖσος στήν ψυχή σου μιά, δυό, τρεῖς, πενήντα μέρες, πρόσεξε νά δῇς σέ τί κόλασι ἔχει μεταβληθῆ ἡ ψυχή σου. Τό ἴδιο κι ἄν κρατᾶς θυμό, φιλαργυρία, αἰσχρή ἐπιθυμία... Καί σύ, τί κάνεις; Πραγματικά, μόνος σου φτιάχνεις μιά σκάλα γιά τήν κόλασι.

Ἀλλά ὁ Ἀγαθός Κύριος μᾶς δίνει θαυμαστό παράδειγμα. Νά, στό μέσον τῆς νηστείας, προβάλλει τόν μεγαλώνυμο, τόν θαυμάσιο, τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος. Ὅλος λάμπει ἀπό τίς ἅγιες εὐαγγελικές ἀρετές. Τόν βλέπουμε πῶς ἀνεβαίνει γρήγορα καί σοφά τήν κλίμακα τοῦ Παραδείσου, τήν ὁποία ἔστησε ἀνάμεσα στήν γῆ καί στόν Οὐρανό. Ὡς διδάσκαλος, ὡς ἅγιος ὁδηγός, μᾶς δίνει τήν Κλίμακά του σέ μᾶς τούς Χριστιανούς ὡς πρότυπο γιά νά ἀνεβοῦμε ἀπό τήν κόλασι στόν Παράδεισο, ἀπό τόν διάβολο στόν Θεό, ἀπό τήν γῆ στόν Οὐρανό...

Εὔχομαι ὁ ἐλεήμων καί μέγας ἅγιος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης τῆς Κλίμακος... νά μᾶς χειραγωγῇ στούς ἀγῶνες μας ἐναντίον ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν μας μέ στόχο τίς ἅγιες ἀρετές· νά οἰκοδομήσουμε καί ἐμεῖς μέ τήν βοήθειά του τήν δική μας κλίμακα καί ἀκολουθώντας τον νά φθάσωμε στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, στόν Παράδεισο, ὅπου ὑπάρχουν ὅλες οἱ οὐράνιες ἀναπαύσεις, ὅλες οἱ αἰώνιες χαρές, ὅπου μαζί του ἐκεῖ θά δοξάζουμε τόν Βασιλέα ὅλων ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, τόν Αἰώνιο Βασιλέα τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὯΙ ἡ δόξα καί ἡ τιμή νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(Πηγή: "Ιερά Μητρόπολις Καισαριανής, Βύρωνα και Υμηττού")